

معنویت در سینمای کیارستمی با مطالعه موردی فیلم طعم گیلاس

تاریخ دریافت: ۹۹/۱۱/۲۳

تاریخ پذیرش: ۹۹/۱۲/۲۶

کد مقاله: ۵۱۲۰۲

محمدجواد گهربخش^{۱*}، پدرام رستمی^۲، مجتبی مدنی^۳

چکیده

عباس کیارستمی از جمله کارگردان‌هایی است که هر بار خوانش‌های متفاوتی از آثار او صورت می‌پذیرد و غنای آثار وی بیش‌ازپیش منتقدان و علاقه‌مندان به فیلم‌های وی را به هیجان می‌آورد. یکی از وجوه خاص آثار کیارستمی نوعی تجربه‌ی تعالی و معنوی است که مخاطب در حین تماشای این فیلم‌ها پشت‌سر می‌گذارد. این تجربه مرهون سبک بی‌پیرایه و ساده‌ی کیارستمی است که به تماشاگر فرصت می‌دهد تا بیشتر تفکر کند. کاراکترهای آثار کیارستمی معمولاً در طی یک آزمون به‌نوعی تعالی می‌رسند و در این راه نوعی معنویت را تجربه می‌کنند و تماشاگر را نیز به درجاتی از این تعالی و معنویت می‌رسانند. مشخص کردن ویژگی دقیق و ارائه تعریفی معین از معنویت کار دشواری است. رشد جریان‌های مذهبی جدید، عدم اعتماد به دین، افزایش روزافزون جریان‌های معنوی و مواردی از این دست باعث شده‌اند مرزهای تجربیات معنوی روزبه‌روز گسترده‌تر شوند. می‌توان سه ویژگی معنا، تعالی و عشق را فصل مشترک غالب معنویت‌ها در نظر گرفت و این سه ویژگی را فراخور هر معنویت تعریف نمود و گستره‌ی آن را مشخص کرد. مجموعه عناصر سبکی و فرمی در آثار کیارستمی در ایجاد فضایی معنوی کارکرد یافته‌اند و سه ویژگی مذکور در متن و زیر لایه‌های آثار وی هویدا شده‌اند. این پژوهش با بررسی نمونه‌ای سبکی و فرمی فیلم طعم گیلاس نشان می‌دهد که این عوامل به شکلی هدفمند در ایجاد فضایی معنوی در آثار کیارستمی نقشه‌گذاری شده‌اند.

واژگان کلیدی: معنویت، کیارستمی، تعالی، معنا، عشق

۱ - دانشجوی کارشناسی ارشد سینما، دانشگاه هنر تهران، (نویسنده مسئول) mohammadgoharbakhsh8@gmail.com

۲ - دانشجوی کارشناسی ارشد سینما، دانشگاه هنر تهران

۳ - دانشجوی کارشناسی ارشد سینما، دانشگاه هنر تهران